

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio Westfriesland

Koggenland

Datum: 6 februari 2020

Locatie: Gemeentehuis in De Goorn

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst in de gemeente Koggenland van 6 februari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwekking van grootschalige zon- en windenergie in de Koggenland als onderdeel van de deelregio Westfriesland. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) Productielandschappen, (2) Lokale kracht, (3) Bestaande e-infrastructuur. De scenario's zijn gemaakt door de gemeente, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

In totaal hebben 33 mensen deelgenomen aan de bijeenkomst: vooral bewoners, deels georganiseerd in actiegroepen en raadsleden als toehoorders.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 18 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Noord worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud:

Beschrijving van de scenario's:	3
Kansen, aandacht-en discussiepunten:	4
Gesprek over de bouwstenen:.....	5
Scenario banner:.....	7

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio Westfriesland zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) Productielandschappen, (2) Lokale kracht en (3) Bestaande e-infrastructuur.

Het scenario **Productielandschappen** focust op de koppelkansen die de energie- en agrarische sector brengen. De uitgangspunten:

- Slimme combinaties van de energie- en agrarische sector, die leiden tot maximale productiviteit.
- Er is een voorkeur voor meervoudig ruimtegebruik.
- Het experimenteel landschap wordt benut voor proeftuinen van energie en teelt.
- De glastuinbouw stapt over op geothermie. De gebouwde omgeving lift waar mogelijk mee.
- Er is een proactieve rol van de overheid samen met grondeigenaren en de netbeheerder.
- De gebouwen worden minimaal geïsoleerd tot energielabel D

Het scenario **Lokale kracht** richt zich op eigenaarschap en het bundelen van lokale krachten. De uitgangspunten:

- De transitie is zichtbaar voor de bewoners en de opwekking gebeurt collectief.
- Er wordt gezocht naar combinaties met aan andere (ruimtelijke of sociale) opgaven die spelen, zoals natuurontwikkeling.
- De bedrijventerreinen zijn een vliegwiel voor de verduurzaming.
- Er is veel aandacht voor besparing. Een slim energiesysteem moet de uitruil van vraag en aanbod in goede banen leiden.
- De gebouwen worden geïsoleerd tot minimaal energielabel A.

In het scenario **Bestaande e-infrastructuur** vormt de huidige elektra infrastructuur het vertrekpunt. De uitgangspunten:

- Er is een maximale benutting van de huidige aansluitcapaciteit en zoveel mogelijk clustering.
- Nieuwe inpassing van zonnepanelen en windturbines vindt plaats waar ruimte is voor nieuwe kabels: langs (water)wegen, het IJsselmeer en het Markermeer
- De opwekking vindt dicht bij de gebruiker plaats.
- Om de elektriciteitsnetten te ontzien worden gebouwen geïsoleerd tot minimaal label B.

Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Gebieden in de gemeente en regio die niet kansrijk zijn:

- Er zijn zoekgebieden aangegeven op de kaart waar al onze bezwaarprocedures afgewezen zijn in het politieke proces. De gemeente heeft toegezegd dat hier geen zonnepark komt. Dit betreft het gebied bij Obdam tussen het dorp en industriegebied. (Braken). Dit gegeven leidt tot veel onrust.
- Tussen Hoorn, Obdam en Wognum ligt het enige open gebied in West-Friesland. Dit is een zeer open landschap, dus windturbines op deze plek vindt men pijnlijk.
- Houd vast aan de 600m afstand tot woonkernen. Enkele deelnemers vinden ook dat de 600m grens moet gelden voor individuele woningen.

Techniek en innovatie:

- Geothermie als alternatief; behalve warmte kan ook elektriciteit worden opgewekt uit deze duurzame bron.
- Kernenergie als alternatief.

Zorgen en aandachtspunten:

- Kunnen alle milieu-issues m.b.t. zonnepanelen worden overzien? Als voorbeeld opert een deelnemer: in 1960 was asbest goed, en nu slecht.
- Hoe komen de besparingen terecht bij de lokale gemeenschap?
- Het afbreken en recyclen van zonnepanelen en windturbines.
- De kosten van de netverzwaring.

Opmerkingen over de kaarten en het proces/de werkvorm:

Over de kaarten:

- Men vraagt zich af: is de afstand t.a.v. het weidevogelleefgebied goed verwerkt?
- De Zonneweide Jaagweg staat niet op de kaart (*NB: er staan inderdaad geen gerealiseerde/geplande zonnevelden op de kaarten*)
- Grote stallen en bedrijfsgebouwen staan niet op de kaart, maar zijn wel een geschikt zoekgebied voor grootschalige zon.
- De wegen staan onvoldoende goed weergegeven wat een goede beoordeling onmogelijk maakt.
- Bij bestaande infrastructuur is er geen rekening gehouden met de hoogspanningskabel. Bij bestaande infrastructuur is het veel logischer om van E-netwerk (150 kV) uit te gaan dan van spoorlijnen. De kosten en aansluitmogelijkheden worden toch bepaald door het 150 kV netwerk.

Over het proces/de werkvorm:

- Het is veel informatie in één keer, en dit maakt het erg lastig om een goede afweging te maken van de voor- en nadelen.
- De kaarten en bouwstenen dienen eerder naar de deelnemers gestuurd te worden i.v.m. mogelijkheid tot voorbereiding.

Gesprek over de bouwstenen:

Over zonnepanelen in het algemeen uitten veel deelnemers het volgende aandachtspunt: de reflectie van zonnepanelen. Dit is de reden waarom sommige deelnemers geen zonnevelden dicht bij woongebieden willen. Een deelnemers voegt hieraan toe: “bij de nieuwste zonnepanelen is schittering gelukkig gering.”

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op grote daken:**
  - Deze bouwsteen maakt efficiënt gebruik van de ruimte. De combinatie asbestsanering met de aanleg van zon op grote daken wordt positief gewaardeerd.

- **Zon op water:**

Argumentatie voor zon op water:

- Inpassingen op het water creëert de minste overlast, en bespaart inpassing in het waardevolle open landschap.
- Het is relatief eenvoudig om infrastructuur op het water aan te leggen.
- Ecologisch is het nu toch al niet meer zo waardevol. ‘Er groeit nu alleen maar fonteinkruid’.
- Zon op water biedt bovendien mogelijkheden voor visserij. Palingen gedijen bijvoorbeeld juist goed bij schaduw, dus zonnevelden kunnen de kraamkamer worden voor vissen.

Risico’s, aandachtspunten en voorwaarden:

- Risico: Aalscholvers poepen op de panelen.
- Denk aan de belangen van de zeilvaart op het IJsselmeer.
- Voorwaarde: alleen bij onbevaarbare delen en niet te dicht bij het land.

Over gemixte bouwstenen:

- **Wind op water:**
  - Wel: Dat bespaart inpassing op het land. Op het water, mits ver genoeg van de kust en de dijken, heeft niemand er last van.
  - Wel: Sommige deelnemers vinden de dijken toch al niet mooi, dus juist die ook benutten.
  - Niet: Het open landschap van het IJsselmeer moeten we koesteren. Een windpark zorgt voor horizonvervuiling.
- **Wind bij bedrijventerreinen:**
  - Wel: Bij grotere bedrijventerreinen is toch al meer activiteit en geluid, dus het geluid van windturbines is hier niet zo storend.
  - Niet: Veel bedrijventerreinen liggen in de buurt van woningen, dus veel mensen hebben dan last van de windturbines. Als bedrijventerreinen niet te dicht bij woningen liggen + enige schaal hebben, dan is het wel een geschikt zoekgebied.
- **Zon boven snelwegen:**

NB: Men heeft hier groen gestickerd. Echter in de discussie blijkt dat er geen enthousiasme is voor deze bouwsteen, wel voor het zoekgebied:

- Wel: Op zichzelf is dit een goed zoekgebied, maar wel in een andere vorm: zonnepanelen als geluidschermen of zonnenvelden naast de weg.
  - Niet: Vanwege storende schaduwvorming, net als bij een bomenrij. 'Je rijdt dan door een soort tunnel, dat is niet passend in Westfriesland.'
- **Zon op agrarische gronden**: in principe niet, tenzij op 'verloren' stukken land/restruimte die niet geschikt zijn voor voedselproductie.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Windturbines agrarische grond bij woonkernen**: windturbines zo dichtbij geven te veel overlast.
- **Wind op agrarische grond in het traditioneel landschap**:
  - "Er zijn nu wel genoeg windturbines in Koggenland."
  - Bestaande windturbines kunnen blijven, anders zou het kapitaalvernietiging zijn. Maar er zijn geen voorstanders om nog meer zoekgebieden aan te wijzen, of huidige windparken uit te breiden.
- **Repoweren**. Deze bouwsteen heeft enkel oranje stickers. Tegenstanders willen geen grotere windturbines. Een deelnemer uit een andere mening: op zich is dit acceptabel. Op deze plekken is men er al aan gewend.

Scenario banner:

SCENARIO 1: Productielandschappen				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		9	0	
Zon op agrarische grond:	In het experimentele landschap, ontwikkeling van eiwitrijk voedsel	0	2	
	Boven fruitteelt			x
Wind				
Wind op agrarische grond:	In het traditionele landschap	0	7	
	In het experimentele landschap			X
Repoweren bestaande turbines		0	2	

SCENARIO 2: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		1	0	
Zon op agrarische grond:	Rond stadsranden of kernen	0	3	
	Rondom bedrijfsterreinen	2	0	
	In het romantische landschap			X
Zon boven parkeerplaatsen				X
Zon op gevels				X
Wind				
Wind op agrarische grond:	Rondom woonkernen	0	15	
	Rondom bedrijfsterreinen	1	1	

SCENARIO 3: Bestaande e-infrastructuur				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op water	IJsselmeer	5	0	
Zon op grote daken		1	0	
Zon op agrarische grond:	Rondom bedrijfsterreinen	1	0	
	Dichtbij midden stations			X
	Bij bestaande windparken	1	0	
	Langs spoorwegen	2	1	
	Boven snelwegen	1	2	
Wind				
Wind op water:	Marker- en IJsselmeer, overige plekken	7	1	
	Marker -en IJsselmeer, dichtbij bestaande windparken	1	0	
Wind op agrarische grond:	Rondom onderstations			X
	Langs de spoorweg			X
	Langs de snelweg			X
	Bij bestaande windparken			X
Repoweren bestaande windturbines				X